

■ Адпачнём?

Краёвідны балота Ельня.

БАЛОТА ЯК «ФІШКА»

ШТО ЧАКАЕ АМАТАРАЎ ЭКАТУРЫЗМУ Ў МЁРСКІМ РАЁНЕ?

Апошнія гады ў Мёрскім раёне актыўна развіваецца экатурызм. Безумоўна, ключавы турыстычны аб'ект рэгіёна — рэспубліканскі ландшафтны заказнік «Ельня».

Дарэчы, афіцыйны ўлік турыстаў тут пачалі весці толькі пяць гадоў таму. У 2012 годзе сюды прыехалі каля сотні гасцей, летась лічба павялічылася ў чатыры разы, а сёлета «Ельню» наведалі ўжо каля шасцісот чалавек. Павялічваецца як колькасць турыстычных груп, так і іх геаграфія.

— Летась нас наведалі каля 90 замежных турыстаў з 15 краін, — распавёў дырэктар дзяржаўнай прыродаахоўнай установы «Ельня» Іван БАРОК. — Днямі ў нас была група з 27 турыстаў з 14 краін, у тым ліку Новай Зеландыі, Аўстраліі, Кубы.

Па словах дырэктара, часцей за ўсё ў заказнік завітваюць госці з Германіі, Фінляндыі, а вось расіян пакуль няшмат. Заяўкі на экскурсіі ўжо прымаюць на пік сезона, які будзе доўжыцца з сярэдзіны жніўня да кастрычніка. Тут створаны ўнікальны для Беларусі візіт-цэнтр з інтэрактыўнымі інфармацыйнымі стэндамі, электроннымі гульнямі і тэстамі па экалагічнай тэматыцы. Каб патэнцыйным турыстам лягчэй было знайсці заказнік і візіт-цэнтр, у Мёрах і наваколлі ўсталяваны інфар-

Адной з тутэйшых іскрынак з'яўляецца падарожжа па экасцежцы «Азяраўкі», якая толькі-толькі адкрылася на балоце Ельня. Дарэчы, найбуйнейшаму ў Беларусі верхавому балоту Ельня ўжо каля 9000 гадоў. Маючы плошчу 200 кв.км, яно з'яўляецца адным з найстарэйшых прыродных аб'ектаў Еўропы. Толькі ў падобных месцах яшчэ захоўваюцца ўнікальныя віды раслін і жывёл, можна ўбачыць рэшткі пасляледавіковай тундры і птушак (чарназобую гагару, белую курапатку і інш.), якія знікаюць. Тут растуць адразу два віды драпежнай расянікі — паляўнічай на насякомых.

Ельня адносіцца да верхавых балотаў, якія маюць від плоскага ўзгорка. Вяршыня балота ўзвышаецца над краем на 7 м. Дзякуючы сцежцы цяпер можна пабачыць незвычайныя краявіды балота, якія раней былі маладаступныя. Прайсці літаральна па багне і адчуць яднанне з прыродай — для гараджан гэта сапраўдны выбух эмоцый. Экскурсія па экасцежцы ў сярэднім будзе каштаваць 50 тысяч рублёў на чалавека. Пры гэтым чым большая група, тым меншым будзе

шляху па балоце на балотаступах. Таксама ў заказніку можна наведаць экацэнтр, паназіраць за жураўлямі ў навакольных палях. Зімой, калі плынь турыстаў спадае, заказнік прапануе гасцям вывучэнне слядоў дзікіх жывёл. Па словах Івана Барока, гіды цікава расказваюць пра звяроў і іх паводзіны, і экскурсіі гэтыя настолькі захапляльныя, што могуць цягнуцца да шасці гадзін.

Ёсць у «Ельні» яшчэ адно цікавае прыстасаванне — магутны ўсюдыход ці, як тут кажуць, балотаход. Гэта машына ездзіць па балотах і

Тэсціраванне балотаступаў прыносіць сапраўднае задавальненне.

азёрах, служыць для правядзення ахоўных мерапрыемстваў, эвакуацыі арганізаваных груп турыстаў пры надзвычайных сітуацыях. Так, на ім летась ужо паспелі выратаваць з багны чалавека, якому стала кепска з сэрцам. Для балотахода цяпер таксама распрацоўваюць эксклюзіўны маршрут.

— Вядома, на балота на гэтай тэхніцы мы людзей не павязём — гэта выклікае буру пратэстаў у нашых калег-экалагаў, — кажа Іван Барок. — Але ёсць цікавы маршрут уздоўж каналаў з элементамі экстрэму.

Праўда, кошт такой паслугі яшчэ не пралічылі. Увогуле, пытанне эканомікі для заказніка пакуль што застаецца балючым. Першыя свае невялікія грошы — 8 мільёнаў — зарабілі летась. Сёлета, мяркуючы супрацоўнікі, будзе больш, бо з адкрыццём экасцежкі колькасць турыстаў павялічыцца ў некалькі разоў.

Дзіяна СЕРАДЗЮК.
Фота аўтара.

Мёрскі раён.

■ Футбол

НЕ ЗДОЛЕЛІ...

БАТЭ ў першым паядынку трэцяга кваліфікацыйнага раўнда Лігі чэмпіёнаў саступіў венгерскаму «Дэбрэцэну».

Нягледзячы на скептычны настрой большасці айчынних балельшчыкаў, беларускі клуб пачаў гасцявы паядынак з бесперапынных атак на вароты сапернікаў. Барысаўчане дзейнічалі вельмі хутка і на працягу першых 15-ці хвілін упэўнена кантралявалі ход гульні, адначасова ствараючы небяспечныя моманты каля чужых варот. Праўда, у завяршальнай стадыі беларускім футбалістам нечага не хапала. Магчыма, адбілася адсутнасць у стартавым складзе Сяргея Крыўца і Аляксандра Паўлава — лепшых крэатыўных гульцоў БАТЭ.

Бліжэй да канца першага тайма «Дэбрэцэн» выраўняў сітуацыю і таксама пачаў пагражаць варотам беларусаў. Аднак на перапынак каманды пайшлі, не адкрыўшы лік.

У другой палове ініцыятыва ў большай ступені належала гаспадарам. Складвалася адчуванне, што барысаўчане проста «набегаліся». Свае кіламетры па полі яны працягвалі намотваць, а вось на асэнсаваныя атакі хлопцаў дакладна не хапала. БАТЭ збіўся на пастаянныя навесы з флангаў, якія старанна падпільноўвалі абаронцы і галкіпер «Дэбрэцэна». На 56-й хвіліне варатар барысаўчан Сяргей Чэрнік нехайна згуляў рукамі ў падзенні, выпраўляючы памылку ўласных абаронцаў, і збіў чарнакурага нападаючага венграў Ібраіма Сідзібэ. Арбітр прызначыў у вароты БАТЭ пенальці, які ўпэўнена рэалізаваў сам Сідзібэ.

Фота fcbale.by

Пасля прапушчанага гола трэнер барысаўчан Аляксандр Ермаковіч тэрмінова выпусціў на поле Крыўца і Паўлава. Забіты ў гасцявы гол значна спрасціў бы беларусам задачу на гульню ў адказ. Але да фінальнага свістка БАТЭ так і не здолеў арганізаваць стапрацэнтную галявую магчымасць ля варот «Дэбрэцэна». Мала таго, барысаўчане маглі прапусціць болей. Некалькі разоў нападаючыя венгерскага клуба стваралі вельмі перспектыўныя контратакі, якія павінны былі завяршацца галамі ў вароты Чэрніка. Але свае магчымасці забіць «з гульні» венгры выкарысталі нехайна.

Вынік сустрэчы на пасляматчавай прэс-канферэнцыі пракаментавалі галоўны трэнер БАТЭ Аляксандр ЕРМАКОВІЧ:

— Нам спадабалася ўсё, акрамя ліку на тэбле. Як мы і чакалі, матч аказаўся вельмі складаным, напружаным. Шкада, што не атрымалася рэалізаваць моманты, якія мы мелі. Іх у такіх паядынках шмат стварыць не даюць. У любым выпадку ёсць яшчэ сустрэча ў адказ, ёсць час, каб падумаць, выправіць памылкі, якія сёння былі. Думаю, гульня ў Барысаве таксама атрымаецца цяжкай. У гэтым супрацьстаянні не ўсё ясна. І мы пастараемся выбрацца з няпростай сітуацыі.

БАТЭ прайграў, але пакінуў за сабой шанец на агульны поспех. У Барысаве нашым футбалістам абавязкова трэба будзе забіваць і не даваць адзначыцца венграм. Пасля першага раўнда супрацьстаяння гэтая задача выглядае даволі цяжкай — «Дэбрэцэн» добра ўмее абараняцца і заўжды гатовы выкарыстаць магчымасць для контратакі. У БАТЭ, у сваю чаргу, з пазіцыйным нападзеннем пакуль што ёсць пэўныя праблемы.

Пажадаем нашым хлопцам удачи падчас гульні ў адказ на «Барысаў-Арэне»! І будзем спадзявацца, што еўракубкая вясень нарэшце вернецца ў Беларусь.

Яраслаў ЛЫСКАВЕЦ.

Уражанні беларускіх і венгерскіх заўзятараў пасля гульні:

sirenit7y, by.tribuna.com:

— Пра гульню БАТЭ вельмі трапна сказаў Эйнштэйн: «Самае вялікае глупства — гэта рабіць тое ж самае і спадзявацца на іншы вынік». Два гады барысаўчане кажуць: «Будзем працаваць, аналізаваць і рабіць высновы»... Ну нельга прывіваць камандзе ўзроўню БАТЭ качанне мяча. Браку шмат, гэта ж не «Барселона». А цяпер так прывыклі качаць мяч, што ўвогуле няма абстрагальных праходаў і перадач у штрафную... Трэба гуляць, як раней з «Іроні», дагэтуль памятаю той матч.

RUN_BY, by.tribuna.com:

— Надта шмат незразумелых навесаў! Столькі атак добрых завяршалася падачай з фланга. Не ставала добрай перадачы. Хуткі праход да штрафной саперніка — і ўсё! Крыўца, відавочна, не хапала, ды і Паўлава... Ліхтаровіча, магчыма... Гульця з добрым прыёмам, абстрагальным пасам. Ды і ўсе стандарты БАТЭ змарнаваў — то занадта мудрагеліста, то спяшаюцца незразумела куды! Але хлопцы стараліся. Хагуш спадабаўся сваім зарадам на барацьбу. Каманды

роўныя. Правільных рашэнняў Ермаковічу па стартавым складзе, а гульцам удачы!

nabukodonozor, csakfoci.hu:

— Гэты БАТЭ проста нікі, у іх было ўсяго два нармальныя праходы ў пачатку гульні. Больш нічога да канца сустрэчы яны не зрабілі. Беларуская каманда за два гады значна аслабела, наш «Локі» быў відавочна мацнейшы. У «Дэбрэцэна» больш шанцаў, павінны выкарыстоўваць іх і як мінімум выходзіць у Лігу Еўропы.

LowCostCowLost, csakfoci.hu:

— Шчыра кажучы, не бачу нічога складанага для БАТЭ ў тым, каб забіць «Дэбрэцэну» два галы ў сябе на стадыёне. Праблемай для беларусаў можа стаць толькі тое, што яны самі будуць гуляць, як сёння — без сапраўды сур'ёзнага ціску. БАТЭ быў моцным толькі ў стартавай хвіліне, якія сталі для нашых хлопцаў цяжкімі псіхалагічна. Спадзяюся, нашы хлопцы добра перанясуць падарожжа, выйдучы на поле ў Барысаве з яснай галавой і атрымаюць рэванш за параженне двухгадовай даўнасці.

Адзін з інтэрактыўных стэндаў у візіт-цэнтры.

мацыйныя паказальнікі. Да паслуг турыстаў тут ёсць снегаступы, лыжы, веласіпеды, засідкі для фатаграфавання, падзорныя трубы і біноклі для назірання за птушкамі, намёты і іншы турыстычны рыштунак. Што рабіць з усім гэтым абсталяваннем? У заказніку турыстам прапануюць некалькі цікавых турпрадуктаў.

кошт, але максімальная колькасць людзей у групе — 15.

Апроч падарожжа па экасцежцы, можна здзейсніць вандроўку на візітоўку заказніка — возера Курганістае. Гэты маршрут уключае ў сябе двухкіламетровы пераход па прыгожым лесе, адпачынак на яго ўскраіне і каля 700 метраў

Даведка:

Ландшафтны заказнік рэспубліканскага значэння «Ельня» створаны ў 1968 годзе і размешчаны ў межах Мёрскага і Шаркаўшчынскага раёнаў Віцебскай абласці. З 2002 года заказнік мае статус водна-балотнага ўгоддзя міжнароднага значэння. Балота Ельня мае 118 азёр і з'яўляецца тэрыторыяй, важнай для птушак, а таксама ключавой батанічнай тэрыторыяй міжнароднага значэння.